

ONVOLTOOID VERLEDEN TIJD

December 1940

Door Rachel van Charante

Ik wrijf met mijn mouw een opening in het beslagen zijraam van de taxi en laat mijn blik over het landgoed dwalen. Aan het einde van de lange oprijlaan doemt Kasteel Vorden op. Het roodbruine bouwwerk steekt statig af tegen de ijsblauwe hemel. Een vale ochtendzon bestrijkt het sneeuw witte landschap. Aan de kale bomenrij die de slotgracht omzoomt, glinsteren ijspegels. Het geheel oogt verraderlijk sereen.

Er jaagt een nerveuze tinteling door mijn bloedbaan. Drieëntwintig jaar en één maand. Zoveel tijd is er verstreken sinds ik van deze plek ben weggevlucht, maar een deel van mezelf hier achterliet. Toch is er in de afgelopen decennia geen dag geweest waarop ik niet aan haar gedacht heb. Of aan hem.

De taxi komt tot stilstand voor de ophaalbrug. 'We zijn er, mevrouw,' meldt de chauffeur vanaf de voorbank.

Naast de imposante voordeur zijn feestelijke lampionnen met witte sierlinten geplaatst. Op de bordestrap, die sneeuwvrij is gemaakt, zijn twee lakeien in livrei bezig met het uitrollen van een rode loper. Hun neuzen zien rood van de kou en wolkjes ontsnappen aan hun mond.

'Groot feest vandaag, de jonge freule gaat trouwen. In het dorp praat men er al weken over. Dat zijn fijne dingen hè, in deze barre tijden. Vijftig cent, alstublieft.'

Mijn handen trillen licht als ik de chauffeur een gulden overhandig. Terwijl ik wacht op mijn wisselgeld klem ik mijn handen om het hoekige, metalen voorwerp dat ik in de zak van mijn schort draag. Ik heb het volste recht hier te zijn. Om te doen wat ik ga doen. Hij kan me niets meer maken. Ik, Guusje de Jager-Simons, ben niet langer het meisje van toen, maar een tweeënveertigjarige vrouw die haar eigen keuzes maakt. Ik ben van mij.

De taxichauffeur overhandigt me mijn wisselgeld. Even werpt hij een wantrouwige blik op me, die ik me hoogstwaarschijnlijk inbeeld. Niemand hier weet wie ik ben. Niemand weet wat ik hier vandaag ga doen, of heeft maar het geringste vermoeden. Zelfs mijn echtgenoot niet. Koen zou uit alle macht hebben geprobeerd het plan uit mijn hoofd te praten. Dat was zinloos geweest. Het is alsof duizenden onzichtbare draden me vandaag naar Kasteel Vorden trekken.

Ik stap de taxi uit en zet de kraag van mijn mantel op. De kou snijdt in mijn wangen, toch voelen mijn handen klam. Ik knik de lakeien op de bordestrap toe en met een stevige pas loop ik door. Steek de houten brug over die de slotgracht overspant en volg het platgetreden sneeuwspoor, dat naar de perso-

neelsingang aan de achterzijde van het kasteel leidt. Een wandeling van een paar minuten door het beboste deel van het landgoed, die ik al talloze keren heb gemaakt. Het geeft me de tijd om te transformeren in mejuffrouw Ans Bergsma; een onbekende die vandaag is ingehuurd voor het bedienen van de bruiloftsgasten van freule Esmée en haar aanstaande echtgenoot Waldemar. Ik haal diep adem.

De afgelopen jaren is het personeelsbestand van Kasteel Vorden aanzienlijk ingekrompen. Dat vertelde mevrouw Willems, het voormalig hoofd van de huishouding. Mevrouw Willems is sinds kort met pensioen, maar heeft nog altijd contact met het personeel. In de briefwisseling die ik al jaren met haar onderhoud, brengt ze Koen en mij op de hoogte hoe het met Esmée gaat. Af en toe laat ze iets los over het reilen en zeilen op Kasteel Vorden. Van de ruim vijftig medewerkers die het kasteel destijds telde, zijn er slechts vijftien over. Voor bals, jachtpartijen en andere bijzondere gelegenheden wordt er tijdelijk personeel ingehuurd, dat het vaste personeel een dag ondersteunt. Niemand kijkt hier dus op van een vreemd gezicht.

“Het is alsof duizenden onzichtbare draden me vandaag naar Kasteel Vorden trekken”

Ik loop de binnenplaats op. Ook hier zijn witte sierlinten, feestelijke lampionnen en kleine sparren met kerstverlichting geplaatst. Ik strijk met een nerveus gebaar een pluk geblondeerd haar achter mijn oor. Mijn donkerrode lokken en de strengen grijs die er inmiddels doorheen schijnen heb ik geverfd, mijn sproeten zijn zorgvuldig weggepoederd en voor de zekerheid heb ik ook mijn leesbril opgezet. Wie van mijn voormalige collega's werkt hier nog? Zou iemand me na drieëntwintig jaar herkennen?

Ik stap door de personeelsingang naar binnen. Geroezemoes van stemmen komt me tegemoet. Ook binnen lijkt de tijd te hebben stilgestaan. In de keuken ruikt het naar versgebakken brood. Aan de zwart-witte tegelwand hangt nog steeds een arsenaal aan koperen pannen. Op de lange houten tafel staat een indrukwekkend hoge, witte bruidstaart. Perso-

neelsleden in livrei fladderen bedrijvig heen en weer.

‘Kan ik helpen?’ klinkt het achter me.

Ik draai me om en herken haar direct: dienstbode Agnes. Rond haar ogen prijken fijne lijntjes en haar donkere haar is nu overwegend grijs, maar ze is het, onmiskenbaar.

‘Ik ben Ans Bergsma, ik ondersteun vandaag de bediening bij de huwelijksreceptie.’ Mijn hartslag stijgt, maar in Agnes’ blik bespeur ik geen enkele herkenning.

‘Fijn dat u er bent,’ zegt ze vriendelijk. Ze stelt me voor aan een lakei – een jongeman met een pokdalige huid, wiens naam ik van de zenuwen direct vergeet, en vraagt: ‘Loopt u mee?’

Ik volg Agnes en de lakei naar de woonvleugel. In de zak van mijn schort bungelt het zware, metalen voorwerp.

Ik heb geprobeerd het achter me te laten. Na de gebeurtenis verstreken de jaren. Koen en ik bouwden een leven op in Amsterdam, ver weg van hier. Met de komst van onze zoon vulde mijn hart zich opnieuw met liefde. Ik was gelukkig. Toch was het gemis altijd onderhuids aanwezig. Elke maand keek ik reikhalzend uit naar de brieven van mevrouw Willems, de enige op Kasteel Vorden die, behalve hij, de waarheid kende. Ik klampte me vast aan de brokjes informatie die ze me gaf en probeerde me een beeld te vormen van Esmée. Van de volwassen vrouw die ze geworden is. Esmée is gelukkig, zo verzekerde mevrouw Willems ons, en geleidelijk ontstond er berusting. Dat vertelde ik Koen zo vaak dat ik er zelf in begon te geloven.

Totdat ik enkele weken geleden een uitgenipt krantenartikel ontving. Het bleek een annonce van het voorgenomen huwelijk van freule Esmée en haar Waldemar te zijn. Ik wierp nog een blik in de envelop. Ditmaal stuurde mevrouw Willems geen begeleidende brief mee. Ik legde de annonce in de keukenla en probeerde door te gaan alsof er niets veranderd was, maar plots voelde mijn hart leger dan ooit. Ik slaagde er niet langer in de afstand te bewaren die ik mezelf ooit had voorgenomen, en smeedde een plan. Natuurlijk twijfelde ik. Hier zou ik onherroepelijk met hem geconfronteerd worden. Wat als hij me herkent? Wat als ik daardoor ons nu zo rustige leven overhoop haal? Toch was de drang hier vandaag te zijn groter dan mijn angst voor de mogelijke gevolgen.

Agnes opent de hoge deuren naar de balzaal. ‘De familie kan elk moment terugkeren vanuit de kerk, waar het huwelijk voltrokken is. De receptie begint dadelijk.’

Ik kijk om me heen alsof ik de balzaal voor

het eerst zie. In het midden van de hoge ruimte staat een lange, feestelijk gedekte tafel. Tegen de houten lambriserings aan de andere kant van de ruimte staat eveneens een lange tafel, die vol staat met cadeaus. De haard knettert en de likkende vlammen houden de ruimte behaaglijk, terwijl sneeuwvlokken langs de hoge vakwerkramen dwarrelen.

‘We beginnen met het opdienen van de bruidstaart, koffie en thee.’ Agnes somt instructies over de bediening op. Dan nemen zij, de lakei en ikzelf onze plaats in naast de hoge deuren, in afwachting van de familie. Ik vouw mijn handen voor mijn buik en zoek naarstig naar een manier om vragen over Esmée te stellen, zonder argwaan over mijn interesse te waken.

“Een warm gevoel verspreidt zich onder mijn middenrif. Ik heb gedaan waarvoor ik kwam”

Agnes is me voor en kijkt opzij. ‘Ik heb het gevoel dat ik je ergens van ken. Heb je hier al eerder gewerkt?’

‘Nee,’ lieg ik.

Ze fronst haar wenkbrauwen. Voor ze kan doorvragen zwaaien de deuren open. Zo’n veertig bruiloftsgasten – heren in kostuum, dames in feestelijke, pastelkleurige jurken – stromen binnen. Er wordt geanimeerd gepraat en gelachen. Agnes wijst hen hun plaatsen. Esmée zie ik niet, hem evenmin.

Mijn nervositeit bereikt een hoogtepunt als het geroezemoes plotseling stilvalt. Alle hoofden draaien zich als één naar de deur. Gehuld in maagdelijk wit schrijdt ze naar binnen: Esmée. Ook zonder bruidsjaпон zou ik haar direct herkend hebben. Ze heeft Koens donkere haar, maar mijn gezichtstrekken. De gelijkenis treft me met zo’n kracht dat de spierspanning uit mijn lichaam wordt weggezogen. Ik zoek steun bij de wand. Esmée glimlacht stralend naar haar bruidegom: een lange man met warrige bruine krullen.

Dan pas valt mijn blik op hem. De man die me alles afnam. Zonder ook maar een seconde acht op me te slaan volgt Hugo het bruidspaar naar binnen. Hij is kleiner dan ik me herinner, maar de beginnende kale

plek die hij destijds had beslaat nu vrijwel zijn hele schedel. In zijn spitse gezicht staan diepe groeven.

Onwillekeurig trekt er een huivering langs mijn ruggengraat.

Naast hem loopt Amélie, haar arm in die van haar echtgenoot. Amélie straalt zoals de moeder van een bruid dat doet. Ik boor mijn nagels in mijn handpalm.

Dan pas word ik bewust van Agnes’ blik.

‘Alles goed? Is er iets?’ fluistert ze.

‘Nee hoor,’ antwoord ik zo neutraal mogelijk. Ik negeer haar wantrouwen. Mijn ogen worden als een vacuüm naar Esmée gezogen, die met haar kersverse echtgenoot plaatsneemt aan het midden van de tafel. Hugo en Amélie gaan naast haar zitten.

Net als de lakei pak ik een dienblad en begin met het opdienen van koffie en thee. Hij begint links aan de tafel, ik rechts en we werken naar elkaar toe. ‘Blijft u koffie of thee?’ vraag ik als ik bij Esmée ben aanbeland. Mijn stem klinkt trillerig.

Ze kijkt op. Haar ogen blijven op me rusten. Twee seconden. Drie.

We lijken gevangen in een vacuüm. Ik glimlach naar haar. Mijn mondhoeken trillen.

‘Thee, alstublieft.’

Met trillende handen pak ik een porseleinen kop en schotel van het dienblad. Dan verplaats ik me naar Hugo. ‘Blijft u koffie of thee?’ vraag ik weer. Mijn hart hamert tegen mijn ribben.

Hugo kijkt op. ‘Koffie, alstublieft,’ antwoordt hij achtereeloo.

In zijn blik lees ik geen enkele herkenning. Een gevoel van triomf vervult me.

Als alle bruiloftsgasten voorzien zijn van koffie of thee, veert Hugo op. Hij schraapt zijn keel. ‘Geachte aanwezigen, lieve vrienden,’ roept hij geaffecteerd.

Iedereen valt stil en Agnes en de lakei staken abrupt hun werkzaamheden. Ik volg hun voorbeeld. ‘Mijn echtgenote en ik zijn buitengewoon trots op onze prachtige dochter en haar bruidegom...’

Ik sta voor de tafel met cadeaus. Alle ogen zijn op Hugo gericht, die zichtbaar van de aandacht geniet – in drieëntwintig jaar is hij geen spat veranderd. Dit is mijn kans. Vluggen ik het zilveren doosje uit de zak van mijn schort en leg het op tafel, tussen de andere giften. In het doosje zit een zilveren schakelarmband – een erfstuk van opoe, die moeder me gaf toen ik met Koen trouwde. Nu is het sieraad voor onze dochter.

‘Wil je in de keuken nieuwe koffie en thee

halen?’ vraagt Agnes als Hugo na ruim een kwartier eindelijk is uitgespecht.

Ik knik bevestigend. En dan, voor ik de balzaal uitloop, werp ik nog een laatste blik op Esmee en haar Waldemar, die de bruidstaart aansnijden. Ze lachen, voeren elkaar een stukje taart. Een warm gevoel verspreidt zich onder mijn middenrif. Ik heb gedaan waarvoor ik kwam. Ik heb haar gezien en ik heb iets tastbaars achtergelaten.

Ik loop naar de personeelskeuken. In plaats van de gevraagde koffie te halen, trek ik mijn wintermantel van de kapstok.

Plotseling klinkt er een stem achter me. ‘Zonde van dat prachtige rode haar. Blond staat je niet.’

Met een ruk draai ik me om.

Met zijn handen op zijn rug gevouwen loopt Hugo op me af. Hij krult zijn mondhoeken op in een sinistere grijns. ‘Jij hebt lang op je laten wachten.’ Met enige vertraging realiseer ik me dat de annonce van het huwelijk niet van mevrouw Willems afkomstig was. ‘Jij was het.’

Rachel van Charante schreef dit korte verhaal als een soort van spin-off van haar onlangs verschenen boek *Schaduwdochter*. Daarvoor bracht ze *Het schuilhuis* en *Het grachtenhuis* uit. *Schaduwdochter*, Xander Uitgevers, is te koop voor 20,99 euro.

NAOBER MAG
3 GESIGNEERDE
EXEMPLAREN
WEGGEVEN
MAIL:
INFO@NAOBER.NL

